

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

ŚCIERNISKO

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

We współczesnej polszczyźnie ŚCIERNISKO i RŻYSKO to synonimy: oba wyrazy oznaczają 'pole, na którym pozostały po żniwach kłujące łodygi zbóż'. Każde z tych słów ma jednak inną etymologię, a przez wiele wieków słowa ŚCIERNISKO i RŻYSKO pozostawały w takim stosunku znaczeniowym jak wyrazy PIES i JAMNIK. ŚCIERNISKIEM było każde 'pole ze ściernią pozostałą po zżęciu zboża', RŻYSKIEM - tylko 'pole ze ściernią pozostałą po zżęciu żyta'. ŚCIERNISKO pochodzi bezpośrednio od niemal nieużywanego dziś słowa ŚCIERŃ, oznaczającego 'przyziemne części źdźbeł zboża pozostałe po zżęciu'. Żeńskorodzajowa ŚCIERŃ jest dość bliską krewną męskorodzajowego CIERNIA i podobnie jak on jest słowem jeszcze prasłowiańskim. Prasłowiański rdzeń *tǫnъ miał znaczenie 'ostrzy kolec roślinny' - z tego znaczenia wykształciły się ten CIERŃ 'kolec' i ta ŚCIERŃ 'kłujące, sterczące przyziemne części źdźbeł'. ŚCIERNISKO to zatem takie „kłujniszko”, miejsce, po którym nie da się chodzić (boso), bo kłuje w stopy.